

(ciąg dalszy ze strony 7)

uznaje się jej pojedyncze narody jako osobne państwa. Cesarz **Karol I.**, chcąc rozpadającą monarchię ratować, wydał do 16.10.1918 manifest cesarski, w którym ofiarował pojedynczym ludom wolność i wzywał je do związku królestw pod berłem Habsburgów, zaś kraje zamieszkane przez ludność polską przydzielili do budującej się Polski, lecz było za późno. Pojedyncze narody utworzyły Rady narodowe, nie uznaly zwierzchności Austrii i ta się rozpadła. Ofensywa austryacka na froncie włoskim nad Piawą się nie udała, Włosi przerwali front austriacki, armia austriacka rozpadła się w bezładzie, wielka jej część dostała się do niewoli włoskiej i zginęła tam. W ten czas zginęli z Gródka **Jan Heczko** (20 lat) syn **Jerzego Heczki** nr. 110, **Jan Mlynек** (20 lat) syn **Mlynkowej** nr. 105, **Paweł Branc** (36 lat) chałupnik nr. 97 i **Jan Fizek** (22 lat) syn **Jana Fizka** siedlaka nr. 35.

Robert Borski

Poděkování a gratulace zachráncům

Ministerstvo vnitra, JUDr. Petr Hanzl, ředitel kanceláře ministra

Adresováno: Mgr. Libuše Ježováková, ředitelka ZŠ

Vážená paní ředitelko,

pan ministr obdržel dne 3. července t. r. Váš dopis, v němž popisujete odvahu žáků Vaší základní školy při zachránení jejich tonoucího spolužáka.

Tlumočte, prosím, zachráncům Liborovi Kubienkovi, Josefu Stodolovi, Martině Byrtusové a Marcelovi Szmekovi poděkování a gratulaci pana ministra i moji k nesmírné odvaze v jejich nízkém věku, k zachování si jasné myslí a "pevných nervů" v tak nesmírné tísni. Je to obdivuhodný statečný čin dětí, z kterého by si měli vzít příklad nejen děti, ale určitě i řada dospělých občanů, aby dokázali takovým jistým a duchapřítomným způsobem zareagovat v obdobných situacích.

Váš přípis jsem předal Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy hejtmanovi Moravskoslezského kraje k zvážení případného ocenění hrdinství Vašich žáků.

EKO LUDKI w przedszkolu

EKO LUDKI to logo gródeckiego przedszkola. Jestem przekonana, że już samotna nazwa jest dostatecznie wymowna i świadczy o specyfice naszej placówki.

Ludzie są twórcem natury, żyją w niej, a ona staje się czynnikiem kształtującym ich życie. Zdajemy sobie sprawę z tego, iż każdy z nas, nawet maluch w przedszkolu, powinien być odpowiedzialny za świat, który nas otacza, za piękne, niezwykłe miejsce, w którym przyszło nam żyć. Lecz również miejsce, które jakże często jest niczczone, zatruwane, narażone na wiele niebezpieczeństw, wywołanych w dużej mierze działalnością człowieka.

Współczesne wyniki badań psychologicznych potwierdzają ogromne znaczenie pierwszych sześciu lat w życiu człowieka, są to lata, które szczególnie procentują w późniejszych etapach życia.

Dlatego pedagogzy, którym szczególnie bliskie są problemy edukacji ekologicznej, zdają sobie sprawę z faktu, że im wcześniej wszczępią dzieciom pozytywne zasady współżycia ze środowiskiem (im szybciej nauczą ich kochać każdą roślinkę i zwierzątko) - tym większa jest szansa na kształcenie osobowości ludzkiej.

Ekopsychologodzy potwierdzają, że dzieci, które od najmłodszych lat miały ułatwiony kontakt z przyrodą i obserwowały przychylne nastawienie do niej, lepiej radzą sobie ze stresem, umią współtworzyć i łatwiej współpracować z otoczeniem.

Myślę, że tych parę przytoczonych argumentów wystarczy na wytłumaczenie tego, dla którego gródeckie przedszkole będzie w roku szkolnym 2002/2003 preferować ekologiczne wychowanie swych podopiecznych.

Halina Konderla

Hrádecké noviny vydává Obecní úřad Hrádek, registrační číslo FMt23. Zodpovědná osoba Pavel Pilch, ing. Robert Ciešlar. E-mail: hradecke.noviny@centrum.cz. Neprošlo jazykovou úpravou. Náklad 550 ks. Zdarma. Číslo 6, září 2002

Ročník VI

Číslo 6

Září 2002

Plán sběru a svozu nebezpečných odpadů v obci Hrádek (plán na II. pol. 2002)

Termín: sobota 5. 10. 2002

Hodina	Stanoviště sběru
8⁰⁰ - 8²⁰	Chata Hrádek
8²⁰ - 8⁴⁵	p. Ciešlar "Dziót"
8⁵⁰ - 9¹⁰	Suszynka
9¹⁵ - 9³⁵	U Walka - rozváděč
9⁴⁰ - 10⁰⁰	Kempčice - lávka
10⁰⁵ - 10²⁵	Hřiště
10³⁰ - 10⁵⁰	Obecní úřad
10⁵⁵ - 11¹⁵	Rovňa
11²⁰ - 11⁴⁰	Chodury - Samce
11⁴⁵ - 12⁰⁵	Regulační stanice
12¹⁰ - 12³⁰	Lyngi - u Mruzka
12³⁵ - 12⁵⁵	Gabryš - u Widenky

Provádíme sběr těchto nebezpečných odpadů:

Barvy a ředitla včetně obalů jimi znečištěných, lepidla a pryskyřice, kyseliny a hydroxydy, čisticí a odmašťovací prostředky, oleje (mimo potravinářských), fotochemikálie, zahradní chemie (zejména pesticidy), monočlánky a autobaterie, zářivky a výbojky, obaly se zbytky chemikálů, růtuové teploměry, léky a léčiva, ledničky, mrazničky, hasící přístroje s obsahem freonů, televizory, rádia a počítače.

Pro občany a podnikatele, kteří jsou zaregistrováni v systému nakládání s komunálními odpady obce a uhradují měsíční příp. čtvrtletní poplatky, je sběr, svoz a zneškodnění nebezpečných odpadů bezplatné.

Upozornění

Pojízdná sběrna je určena pouze na nebezpečný odpad, velkoobjemový odpad ukládejte pouze do kontejneru u obecního úřadu!!!

Pozvánka

na besedu s občany, která se koná
dne 25. 9. 2002 v 18⁰⁰ hodin
v Restauraci "U Burého"

Česká spořitelna informuje

Nyní je ten správný čas převést si svou vkladní knížku na jméno - až do září provádí Česká spořitelna převody vkladů zdarma. Vážení klienti,

letní měsíce jsou ideálním obdobím pro převedení vkladů uložených na vkladní knížce na doručitele na vkladní knížku na jméno. Tento převod můžete uskutečnit ve kterékoli pobočce České spořitelny.

Česká spořitelna až do září nabízí převod vkladní knížky na doručitele na vkladní knížku na jméno zcela zdarma. Banka odpouští veškeré poplatky, které jsou s ním spojené.

Pokud máte vkladní knížku na jméno, nic se pro Vás s novelou zákona nemění. Vkladní knížku na jméno poznáte podle následujících údajů na první dvoustraně:

- text "Na jméno" (předtištěný nebo razítka),
- jméno a příjmení klienta,
- rodné číslo klienta, resp. jeho datum narození,
- adresa klienta.

S vkladní knížkou na jméno získáte dvě výhody navíc. Na rozdíl od vkladní knížky na doručitele je vklad pojištěný a pokud náhodou knížku ztratíte nebo Vám ji někdo odcizí, bude daleko jednodušší prokázat identifikaci vlastníka ztracené vkladní knížky. Vkladní knížka na jméno je již nyní také výrazně lépe úročena.

Pokud budete mít jakékoli dotazy, kontaktujte, prosím, Vaši pobočku České spořitelny nebo volejte zdarma informační linku Finanční skupiny České spořitelny 0800/207 207, která je Vám k dispozici 24 hodin denně, 7 dní v týdnu.

Vaše Česká spořitelna

Oznámení

Upozorňujeme chovatele, že dne 19. 9. 202 budou provedeny zdravotní zkoušky skotu staršího 24 měsíců. Zdravotní zkoušky jsou dle vyhlášky č. 87/1987 Sb. Pro chovatele 1 x ročně povinné. Na svodech zdarma, mimo svod hradí chovatel cestovné. Chovatel je zodpovědný za bezpečnou manipulaci se zvířetem. Dostavte se proto na svodní místa, která Vám nejlépe vyhovují.

Případné dotazy:

MVDr. Bojko Jan
tel.: 369 012
mobil 0602/728 828.

Svody:

U Brozdy čp. 336	8 ⁰⁰
U Turoň čp. 95	8 ¹⁰
U Niedobové čp. 215	8 ²⁰
U Lyska čp. 185	8 ³⁰
U Dyríčka	8 ⁴⁰
U Pily	8 ⁵⁰
U trafa nad Wiszczorem	9 ⁰⁰
U Nicielnička	9 ¹⁵
U Rykaly	9 ²⁰
U Cieslara čp. 387	9 ³⁰
U střediska Grůň	9 ⁴⁰

Poděkování

Starostka obce Lužnice u Třeboně, paní Marie Šírhalová děkuje jménem svým, zastupitelstva i občanů všem, kteří se podíleli na humanitární pomoci pro jejich obec.

Obec Lužnice byla zatopena z jedné třetiny, kde bylo pod vodou 10 rodinných domů trvale obydlených, 7 dnů a objektů částečně obydlených, čistička odpadních vod, celý areál chatové osady a velká část polí s úrodou. Obec má 163 popisných čísel domů a asi 320 obyvatel.

Doporučení pro obec Lužnice jsme získali od Jindřichova Hradce, který je ve Sdružení obcí s podstatným jménem Hrad v názvu.

tytoniowe. Tygodniowa porcja dla osoby ciężko pracującej wynosiła oprócz oznaczonej ilości mąki lub chleba jeszcze 25 dkg mięsa, 18 dkg tłuszcza a miesięcznie 1,5 kg cukru, zaś dla osób zwyczajnych tygodniowo 15 dkg mięsa, 14 dkg tłuszcza i miesięcznie 0,75 kg cukru.

Kobiety mające swoich mężów lub synów na wojnie, otrzymywały wsparcia (Unterhaltsbeitrage) wyznaczone przez komisję zasiłkową przy starostwie. Dla niezamężnych wynosi zasiłek 1 K 14 h dziennie od każdej osoby. Od sierpnia 1916 podwyższono zasiłek na 1 K 60 h dziennie. Kobieta z 5 dziećmi otrzymywała więcej zasiłku miesięcznie niżeli płat kierownika szkoły z 20 latami służby.

Ciągłe rewizje zbożowe a później ziemiaczane rozboryczyły ludność. W marcu 1917 odbyła się ostra rewizja z żandarmami i wojskiem. W Gródku rewidował nauczyciel Bolek z Dębowca. Miejscowy kierownik rewidował w powiecie bielskim. Każdy rolnik miał tajne schowki zboża i na ziemniaki, inaczej nie wyżył by z porcją mu zostawionej.

Zajęto także bydło, zakazano wszelkie targi na bydło, ustawa nowiono ceny normalne, według których komisarze bydła (Hamak rzeźnik w Jabłonkowie) takowe na rzecz Centrali bydła i mięsa w Opawie (Viekvonwer-tungstelle) zakupywali. W gminie postanowiła komisja bydła, kto ma bydło oddawać.

Nastała podczas wojny drożyzna wszystkich aryków czyli odwrotnie pieniądze (tylko papierowe, innych nie było) traciły na wartości. Nastał wielki brak monety drobnej, ponieważ spekulanci, którzy już pieniądze złote i srebrne mieli pochowane, także i niklowe 10 i 20 halerze zatrzymali. Rząd wydał banknoty dwu i jednokoronowe oraz i żelazne 20 h i 2 h. Później miasta wydały 1 Kcz papierowe i były korony austriackie, Cieszyńskie, Bielskie i.t.d.

Tymczasem drożyzna rosła z dnia na dzień. Nastał brak materii na ubrania, ponieważ nie można było do fabryk sprowadzić a wszelkie materje, nawet jedwabne, zużyto na worki, które napełniano piaskiem i tworzono wały ochronne na kamienistym fronce przeciw Włochom. Tak np. kosztował na początku roku 1918 jeden metr lichej materji na ubranie 500 K, 1 m płótna 100 K, para prosiąt 500-600 K, para butów do 500 K, 1 kg mięsa wołowego 30-50 K, końskiego 15 K, słoniny pokątnie 50-80 K, urzędowo 24 K, ziemniaki pokątnie 50-100 K, urzędowo 20 K, zboże pokątnie do 20 K za kg. Krowy były stosunkowo tanie, bo wolny handel bydlem nie istniał a według cen normalnych płacił rząd za średnią sztukę bydła około 800 K.

Nauczyciel Matula w Łyžbicach, który w roku 1914 wypotrzebował do budowy wili jeden wagon cementu, sprzedał w roku 1917 te worki z cementem i otrzymał za nie więcej, niżeli on za cement razem z workami zapłacił. Kupcy posiadający towary bławatne, zbogatli, rolnicy mający zatajone artykuły żywności, sprzedawali je potajemnie w domu, bo do nich przychodzili mieszkańców i kobiety z zagłębia węglowego i drogo płacili pieniądzmi lub ubraniami i bielizną. Rolnicy wypłacili swoje długi w kasach a wkładki ich rosły. W kasie w Gródku wynosiły z końcem roku 1918 udzielone pożyczki 20 542 K a stan wkładek 155 783. Stopa procentowa w roku 1918 na 3 % a w roku 1919 na 2% od wkładek.

Na początku wojny narukowali wszyscy zapasowi zwani rezerwiści do 36 lat liczący i pospolite ruszenie (Landsturm) liczący do 42 roku życia. Podczas wojny ustaly coroczne pobory a na ich miejsce zaprowadzono przeglądy. Każdy przegląd obejmował oznaczone roczniki. Do przeglądów stawali mężczyźni od 18 do 50 roku życia. Przeglądów było razem 7.

Na koszt wojskowe rozpisywał rząd pożyczki wojsenne, których było 8. W najrozmanitszy sposób wymuszał rząd pożyczki wojsenne od ludności. Niektóre rodziny dały cały majątek na pożyczki wojsenne. Gmina Gródek zapisała 8 000 K a kasa w Gródku 3 500 K na pożyczki wojsenne. Po upadku Austrii przepadły one. Dnia 21.11. 1916 zmarł cesarz Franciszek Józef I. Nastąpiło w wielkiej cichociemności panowanie cesarza Karola I.

W październiku roku 1918 zaczęło się źle powodzić Niemcom na froncie francuskim. Front macedoński został przerwany, Bułgarzy pobici i droga do Austrii była otwarta. Austria i Niemcy prosili o zawieszenie broni, zaś Austrii odpowiedziano, że się jej nie uznaje jako państwa, lecz (ciąg dalszy na stronicy 8)

Úryvky z obecní kroniky V.

První světová válka

Sérii úryvků z obecní kroniky bych chtěl ukončit událostmi z období první světové války. Autor, **Jan Heczko** se o této problematice rozespal celkem podrobně.

W dzień Piotra Pawła roku 1914 wzruszyła umysły obywatelei wiadomość, że w dzień Anny tj. 26.6.1914 został zamordowany w Sarajewie następca tronu **Franciszek Ferdynand**. Ponieważ sprężynek tego mordu odkryto w Serbii, zażądała Austria w formie ultimatum zadosyć uczucia. Warunki w Belgradzie nie przyjęto i Austria wypowiedziała Serbii wojnę dnia 28.7.1914. Naszą okolicę dotknęła ogólna mobilizacja ogłoszona 1.8.1914. W niedzielę 2.8. w południe odjeżdżało wówród placu kobiet około 50 mężczyzn.

Wieści o wojnie z początku dobrze, stały się coraz to groźniejsze, lecz z naszych gazet nie można się było prawdy dowiedzieć. Dopiero gdy 12.11.1914 do okolicy Jabłonkowa przybyli Legioniści polscy i zakwaterowali się w szkołach i gospodach, dowiedziała się ludność, że Rosyjanie są pod Krakowem.

W legionach polskich służyli dobrowolnie ludzie inteligentni z Galicji, najwięcej z miast, studenci i także niektórzy bezrobotni. Z Gródka przystąpił do Legionów **Paweł Nikodem** nr. 28 i **Szolony** nr. 34. Podczas tutejszego pobytu Legionów było niebezpieczeństwo inwazji rosyjskiej największe. Z dnia na dzień czekano na hasło do ucieczki. Od połowy grudnia poczęto iść lepiej. Rosyjanie cofnęli do Tarnowa. W święto Bożego Narodzenia opuścili Legioniści polscy naszą okolicę.

Na wiosnę 1915 przygotowano wielką ofensywę. Pod Gorlicami przerwano rosyjski front i nastąpiło zajęcie Galicji i Królestwa polskiego.

Okazał się już w roku 1915 brak różnych artykułów i nakazał rząd zbierać dla wojska i tak zebrano w Gródku 55 kg mosiądu, 3 kg wełny, 220 kg bawełny, 2 kg gumy.

W naszych okolicach podgórkich zaprowadził Zarząd wojskowy szycie słomiannych papuci dla żołnierzy na bótka, jako ochronę przeciw mrozowi. Przeprowadzeniem tej akcji powierzono kierownika szkoły **Pawła Heczka**. Dostarczono z Gródka 3401 par papuci i 439 materac z słomy.

Stare zapasy żywności się zwolna wyczerpywały, każdy chciał się na daleką przyszłość zabezpieczyć w zapasy żywności, kiedy z obrotu wojny widziano, że ona jeszcze długo potrwa. Bogacze zakupywali więc za grube pieniądze wszelkie środki do życia i gromadzili je, zaś ubogim groziła śmierć głodowa. To spowodowało rząd do ścisłej kontroli żywnościowej przez zajęcie zboża na rzecz państwa.

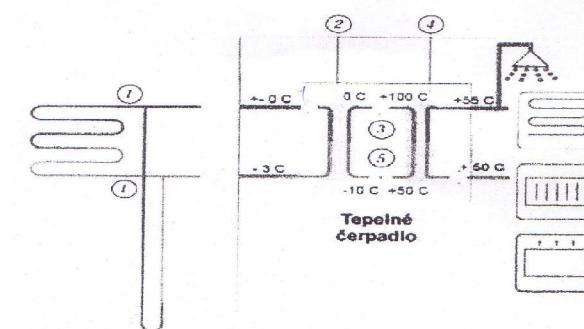
Rokrocznie w maju musiał każdy rolnik zeznać o każdym arze swej roli, co na niej zanotował. Sumaryczne wykazy tych zeznań za lata 1915, 1916 i 1917 są załączone. Zaś na jesień odbywały się u rolników rewizje zboża. Pierwszą taką rewizję odbył w Gródku **Józef Farny**, kierownik szkoły w Nawsiu a nauczyciele z Gródka **Paweł i Jan Heczko** rewidowali na Koszarzyskach.

Rewizorzy zaliczyli jednej osobie 360 g zboża dziennie a osobom ciężko pracującym 420 g. Później zostały te porcje zmniejszone. Rząd wydał przepisy, ile zboża lub mąki mogą spożyć i inne osoby niewolnicze i zaprowadził kartki chlebowe. Jedna kartka ważna na jeden tydzień opiewała na 1,4 kg mąki lub 1,96 kg chleba. Osoby ciężko pracujące otrzymały jeszcze kartki dodatkowe wartości połowy kartki zwyczajnej. Osobom rolniczym nie wydawano kartek chlebowych, aż według obliczenia rewizyjnego się im zapas zboża skończył. Do przeprowadzenia tych wszystkich prac około aprowizacji stworzono w każdej gminie Urzędy gospodarskie, które zwolnionym od służby wojennej nauczycielom powierzono.

Później zajęto niemal wszystkie artykuły żywności i zaprowadzono oprócz kartek chlebowych także kartki na tłuszcz, na mięso, na cukier, kawę, mydło, świece, węgle i tytoń. Wydawanie wszystkich kartek przydzielono gminnym urzędom gospodarczym wyżawszy kartki

Tepelné čerpadlo

Obec Hrádek získala dotaci ze Státního fondu životního prostředí na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů tepla pro kotelnu základní školy ve výši 70 % pořizovací ceny, tj. 1.085.000 Kč a 310.000 Kč bezúročné půjčky se splatností do 5 let, tj. dohromady 1.395.000 Kč. Obec tedy zaplatila za pořízení v letošním roce jen 155.000 Kč z celkové částky 1.550.000 Kč. Kotelna je do 12 měsíce 2002 ve zkušebním provozu. Co je tepelné čerpadlo? Je to zařízení, které pracuje jako velká mraznička, avšak obráceně. Za domácí mrazničkou je chladič, který je při provozu silně teplý. U tepelného čerpadla je to ohřívání vody pro topení v radiátorech. Teplota se odebírá v případě základní školy z 6 vrtů hlubokých 150 metrů a o průměru 120 mm.

Součástí tepelného čerpadla

1 Kolektor

- plastová hadice naplněná nemrznoucí směsí, která odebírá teplo okolního prostředí, například z hlubinného vrtu, vody nebo vzduchu

2 Výparník

- výměník tepla, převádí teplo z nemrznoucí směsi

3 Komprezor

- zajišťuje oběh a komprezii chladiva

4 Kondenzátor

- výměník tepla, předává teplo do topného systému

5 Expanzní ventil

- převádí chladivo zpět do výparníku

Pracovní cyklus tepelného čerpadla AutoTerm

Tepelná energie získaná z okolního prostředí je pomocí kolektoru nebo ventilátoru přivedena do tepelného čerpadla. Zde je v cyklickém procesu teplo z vnějšího prostředí odebíráno pomocí teplonosné kapaliny/chladiva a přiváděno do výparníku. Chladivo se pomocí kompresoru stlačí, tím vzroste jeho teplota. V kondenzátoru předá stlačené chladivo své teplo topné vodě nebo vzduchu. Kapalné chladivo pak putuje zpět do výparníku před expanzní ventil. Dosud stlačené chladivo za expanzním ventilem prudce zvětší svůj objem a znova získá schopnost vázat na sebe teplo z okolí ve výparníku. Tento cyklus se neustále opakuje.

Dotace na DPS

Dotace na nájemné byty v domech s pečovatelskou službou, poskytuje ministerstvo pro místní rozvoj. Je to přísně účelová dotace, kterou nelze použít na žádné jiné účely, jen na výstavbu nájemních bytů. Žádost může podat obec a musí mít podporu Okresního úřadu F-M. Tu se podařilo získat, ale obec musí být alespoň 51 % spoluвлastníkem celkového majetku. Využívá se této možnosti společenskou smlouvou o dostavbě a provozování Domu s pečovatelskou službou v Hrádku mezi Obcí Hrádek a Církvi bratrskou (využije se již rozestavěný dům Církvi bratrské). Obec bude většinový vlastník po dobu 20 let. Stát si tyto tvrdé podmínky dává, aby se z toho nestal třeba hotel, nebo aby to nebylo možno komerčně využívat jinak než je původně myšleno. Píše o tom proto, aby nedošlo nějak ke zkreslování faktů, že se mohly peníze takto získané dotace využít na něco jiného. Bylo by nezodpovědné ze strany obce nevyužít této možnosti získat 7 700 000 Kč na 11 bytů pro Hrádek.

Nejsou v tom žádné postranní úmysly, je to pro všechny potřebné občany naší obce. Podobná zařízení DPS se staví v Návsí, Bystřici a bude se stavět i ve Vendryni.

Nové dětské hřiště.

První den, kdy děti nastoupily, po dvouměsíčních prázdninách, do mateřské školy, byly velice mile překvapeny. jejich oči se jasně rozzářily štěstím. Před dvěma měsíci byla zahrada prázdná, všechny průlezky, pískařiště byly zlikvidovány, protože se zřizovalo ekologické topení. A najednou na zahradě stojí nové pískařiště s chaloupkou, domek s několika klouzačkami a průlezky. Některé děti strávily většinu her u okna s diskusemi o tom, co se dá kde dělat. Proto bych chtěla za všechny děti a personál mateřské školy poděkovat Obecnímu úřadu, hlavně panu starostovi Pavlu Tomčalovi, který nám dal vybudovat stavební firmou "KAWULOK", tak nádherné hrající hřiště.

Julie Mitrengová - ředitelka MŠ

Jubilanti - Jubilaci

V měsíci září - říjnu
W miesiącu wrześniu - październiku
2002

91

Anna Mitrengová

80

Jan Walach
Jan Szotkowski

70

Rudolf Pilch
Helena Levinská
Helena Pilchová
Pavel Huczala

65

Helena Turoňová
Vladislav Pilch

Z příručky civilní ochrany (6)

Prostředky improvizované ochrany osob v radioaktivně a chemicky zamořeném prostředí

Pokud nemáme k dispozici prostředky individuální ochrany a musíme si chránit dýchací orgány a povrch těla, použijeme prostředky improvizované ochrany.

- K ochraně dýchacích orgánů použijeme vodou navlhčené roušky zhotovené z kapesníku, ručníku, utěrek apod.
- Hlavu chráňte čepicí, kloboukem, šálou či kuklou tak, aby vlasy byly úplně zakryty a zvolená pokrývka hlavy chránila též čelo, uši a krk. Oči chráňte brýlemi - lyžařskými či motoristickými, ruce chráňte rukavicemi. K improvizované ochraně těla poslouží oblek, kombinéza, sako, kalhoty, pláště nebo pláštěnka do deště. Nohy chráňte nejlépe vysokými botami nebo holinkami.
- Při návratu ze zamořeného prostředí do bytu odložte v předsíni veškerý svrchní oděv do igelitového pytle a zavažte jej. Pokud je to možné, pečlivě se osprchujte, otřete do sucha a obleče se do čistého oděvu.

Zásady pro opuštění bytu nebo rodinného domu v případě evakuace

- uhaste otevřený oheň v topidlech,
- vypněte elektrické spotřebiče (mimo ledniček a mrazniček),
- uzavřete přívod vody a plynu,
- vezměte evakační zavazadlo, uzamkněte byt, na dveře dejte oznámení, že jste byt opustili a dostavte se na určené místo k evakuaci,
- ověřte, zda i sousedé vědí, že mají opustit byt,
- dětem vložte do kapsy oděvu cedulku se jménem a adresou,
- kočky a psy si vezměte s sebou,
- ostatní domácí zvířata včetně exotických zvířat, která přežijí delší dobu, nechejte doma, zásobte je před odchodem potravou.

Ukrytí obyvatelstva

- přípravu a organizaci ukrytí obyvatelstva řeší orgány státní správy a samosprávy,
- ukrytí obyvatelstva je zabezpečeno ve stálých úkrytech budovaných již v míru investičním způsobem. V hlavním městě Praze se pro ukrytí obyvatelstva využívá i ochranný systém metra, k ukrytí slouží tunely a nástupiště metra. Současná kapacita stálých úkrytů a metra nezabezpečuje ukrytí všech obyvatel,
- informace o možnosti ukrytí ve stálém úkrytu získáte u příslušného obecního (obvodního, městského) úřadu,
- občané, kteří nemají v blízkosti bydliště stálý úkryt, mohou si vybudovat improvizovaný úkryt v prostorech domu, kde bydlí své pomocí, úpravou prostorů ve vhodných částech bytu a obytného domu,
- před odchodem do úkrytu si s sebou vezměte evakační zavazadlo a dodržte zásady pro opuštění bytu.

